МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«КЛІНІЧНА ПСИХОЛОГІЯ ТА ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я»

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції

23 квітня 2026 року

Харків – 2026

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«КЛІНІЧНА ПСИХОЛОГІЯ ТА ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я»

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції

23 квітня 2026 року

Харків
ХНМУ
2026

УДК 159.9:616.89

Редакційна колегія:

М'ясоєдов В. В. – голова, ректор Харківського національного медичного університету, д.мед.н., професор, заслужений діяч науки і техніки України;

Савєльєва Н. М. – перший проректор з науково-педагогічної роботи Харківського національного медичного університету, д. мед. н., професор;

Кривошапка О. В. – проректор з науково-педагогічної роботи Харківського національного медичного університету, к.мед.н., доцент;

Наконечна О. А. – проректор з наукової роботи Харківського національного медичного університету, д. мед. наук, професор;

Кадикова О. І. – декан І медичного факультету Харківського національного медичного університету, д. мед. наук, професор;

Абасалієва О. М. – в.о.зав кафедри загальної та клінічної психології Харківського національного медичного університету, к. психол. н.;

Соколова І. М. – професор кафедри загальної та клінічної психології Харківського національного медичного університету, д. психол. н.;

Забєліна О. С. – викладач кафедри загальної та клінічної психології Харківського національного медичного університету.

Клінічна психологія та психічне здоров'я: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Харків, 23 квітня 2026 р.). Харків : Харківський національний медичний університет, 2026. 116 с.

У збірнику представлено матеріали науковців, практичних психологів, викладачів, здобувачів вищої освіти та фахівців у сфері психічного здоров'я з різних регіонів України. Доповіді присвячено актуальним проблемам клінічної психології, психічного здоров'я, психотерапії, психологічної реабілітації, кризової та травмофокусованої допомоги, психосоціальної підтримки в умовах війни, а також сучасним підходам до професійної підготовки фахівців психологічного профілю.

Наукове видання рекомендовано науково-педагогічним працівникам, психологам-практикам, психотерапевтам, докторантам, аспірантам, магістрантам, здобувачам вищої освіти та всім, хто цікавиться сучасними проблемами клінічної психології та збереження психічного здоров'я.

Автори публікацій несуть відповідальність за дотримання авторського права, точність цитування, достовірність наведених фактологічних даних, а також за граматичні й стилістичні помилки.

УДК 159.9:616.89

МЕТОД ІНТЕГРАТИВНОЇ РЕКОНСТРУКЦІЇ ЦІЛІСНОСТІ ОСОБИСТОСТІ У РОБОТІ З ПОСТТРАВМАТИЧНИМ СТРЕСОВИМ РОЗЛАДОМ *Варава М.О*	28
ПСИХОЛОГІЧНІ БАР'ЄРИ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ МОЛОДІ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ *Великодна А.О.*	29
ІНТЕГРАТИВНА ТЕХНІКА «ПЕРЕБУДОВА УСТАНОВОК» ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД У ПСИХОЛОГІЧНІЙ ПРАКТИЦІ *Велішаєва (Козачкова) Ю.В.*	30
ОСОБЛИВОСТІ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ ТА СТРЕСОСТІЙКОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ *Гіль І. В.*	31
ОСОБЛИВОСТІ КОПІНГ-СТРАТЕГІЙ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ІЗ СИМПТОМАМИ СТРЕСОВИХ РОЗЛАДІВ *Горошкіна Е.О.*	33
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СПІВВІДНОШЕННЯ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ТА СТРЕСОСТІЙКОСТІ В ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ *Гудзь Л. П.*	34
ОСОБЛИВОСТІ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ ТА ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ СТУДЕНТІВ СОЦІОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ *Додух С. О.*	35
ПСИХОЛОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ДІТЕЙ І ПІДЛІТКІВ, ЯКІ ПЕРЕЖИЛИ ТРАВМАТИЧНІ ПОДІЇ: ОНТОГЕНЕТИЧНИЙ ПІДХІД *Древіцька О.О., Буцька Л.В.*	37
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНОЇ СФЕРИ У ЧЛЕНІВ СІМЕЙ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ *Дроботя І. В.*	38
РЕЗИЛЬЄНТНІСТЬ В ОСВІТІ: ЯК СТУДЕНТАМ ТА ВИКЛАДАЧАМ ЗБЕРЕГТИ МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я В ЕПОХУ ТУРБУЛЕНТНОСТІ *Єгоркіна Д.М.*	40
ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОПОМАГАЮЧИХ ПРОФЕСІЙ *Єріна В. В.*	41
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕЖИВАННЯ ВТРАТИ БЛИЗЬКОЇ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ВІЙНИ *Ждан Т. А.*	43
ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ТА СПЕЦИФІКА ПЕРЕЖИВАНЬ І ДОПОМОГИ *Забєліна О. С., Лебедєва А. О.*	44
ЦИФРОВЕ СЕРЕДОВИЩЕ І ЙОГО ВПЛИВ НА ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я РИЗИКИ ЗАЛЕЖНОСТІ ТА МОЖЛИВОСТІ ДОПОМОГИ *Забєліна О. С., Заїка Є. В., Лейман В. О.*	45
ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ХРОНІЧНОГО СТРЕСУ *Забєліна О. С., Мартинова Є.Ю.*	46
МОТИВАЦІЙНА СКЛАДОВА КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ *Заєць В. С.*	47
ПСИХОСОМАТИЧНІ РОЗЛАДИ ЯК ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ПСИХІЧНОГО І ФІЗИЧНОГО ЗДОРОВ'Я *Заїка Є. В., Лебедєва А. О., Лейман В. О.*	49

ОСОБЛИВОСТІ КОПІНГ-СТРАТЕГІЙ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ІЗ СИМПТОМАМИ СТРЕСОВИХ РОЗЛАДІВ

Горошкіна Е.О.
Харківський національний медичний університет,
м. Харків, *Україна*

У умовах повномасштабної війни в Україні проблема психічного здоров'я військовослужбовців набуває особливої актуальності, оскільки тривалий вплив бойових дій і хронічного стресу сприяє розвитку стресових розладів, зокрема посттравматичного стресового розладу, гострих стресових реакцій і тривожно-депресивних станів (Лазос та ін., 2022). Основними симптомами є флешбеки, нав'язливі спогади, підвищена тривожність, гіперзбудження, порушення сну, уникнення травматичних нагадувань та емоційне оніміння (Науменко та ін., 2021). Зазначені прояви впливають на особистість військовослужбовця, зумовлюючи зміни у системі цінностей, формування недовіри до оточення, підвищену настороженість і труднощі у міжособистісній взаємодії (Кокун та ін., 2022).

Копінг-стратегії виступають ключовим механізмом адаптації до стресу, проте у військовослужбовців із симптомами стресових розладів спостерігається переважання дезадаптивних форм подолання. Найбільш типовою є стратегія уникнення, що проявляється у свідомому або несвідомому униканні спогадів про травматичні події, соціальній ізоляції та емоційному відстороненні (Кокун та ін., 2022). Поширеним є також емоційне придушення, яке формується як функціональна реакція у бойових умовах, однак у подальшому призводить до накопичення внутрішньої напруги та психосоматичних проявів (Лазос та ін., 2022). Окремо варто виділити гіперпильність і гіперконтроль, що виявляються у постійній готовності до загрози, підвищеній дратівливості та труднощах у формуванні довірливих відносин.

У кризових та екстрених ситуаціях військовослужбовці із симптомами стресових розладів можуть демонструвати як імпульсивні та ризиковані реакції, так і уникнення активності або стан ступору, що свідчить про порушення регуляції емоційних і когнітивних процесів (Науменко та ін., 2021). Внутрішній стан таких осіб характеризується поєднанням емоційної напруги, негативних переконань щодо себе і світу, дезадаптивних поведінкових патернів та фізіологічних порушень, зокрема проблем зі сном і хронічною втомою (МОЗ України, 2023).

З огляду на це, важливим є цілеспрямований вплив на копінг-стратегії з метою їх трансформації у більш адаптивні. Ефективними є підходи, спрямовані на формування навичок емоційної регуляції, переосмислення травматичного досвіду та зниження рівня психофізіологічного напруження. Зокрема, когнітивно-поведінкова терапія сприяє зміні дезадаптивних переконань і моделей реагування, травмофокусовані підходи дозволяють інтегрувати травматичний досвід, а техніки саморегуляції, зокрема дихальні практики та майндфулнес, забезпечують стабілізацію емоційного стану (Кокун та ін., 2022).

Таким чином, військовослужбовці із симптомами стресових розладів характеризуються специфічними копінг-стратегіями, що формуються як адаптація до екстремальних умов, але можуть мати дезадаптивний характер у довгостроковій перспективі. Робота з цими стратегіями є важливим напрямом психологічної допомоги, оскільки сприяє підвищенню стресостійкості, покращенню самопочуття, міжособистісних відносин і ефективності функціонування у професійній та соціальній сферах.